

ET

ET

ET

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 27.2.2008
KOM(2008) 98 lõplik

2008/0049 (COD)

Ettepanek

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV ,

**mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust ja sellise vastutuse kindlustamise
kohustuse täitmise kohta**

(kodifitseeritud versioon)

(komisjoni esitatud)

SELETUSKIRI

1. Kodanike Euroopa jaoks peab komisjon oluliseks ühenduse õigust lihtsustada ja selgemaks muuta, nii et see oleks kodanikule loetavam ja kättesaadavam; see annab kodanikule parema võimaluse talle antud õigusi kasutada.

Seda eesmärki ei ole võimalik saavutada, kuni arvukad sätted, mida on korduvalt ja sageli oluliselt muudetud, asuvad laiali, osad esialgses õigusaktis ja osad muutvates õigusaktides. Nii tuleb kehtiva õiguse kindlakstegemiseks uurida ja võrrelda suurt hulka õigusakte.

Muudetud õigusaktide kodifitseerimine on seega oluline ühenduse õiguse selguse ja loetavuse saavutamiseks.

2. 1. aprillil 1987. aastal otsustas¹ komisjon anda oma talitustele ülesande kodifitseerida kõik õigusaktid hiljemalt kümnenda muudatuse järel. Komisjon rõhutas, et see on minimaalne nõue ning et ühenduse õiguse arusaadavuse ja selguse jaoks tuleks talitustel püüda nende vastutusalas olevaid tekste kodifitseerida veel tihedamini.
3. Seda kinnitati Edinburghi Euroopa Ülemkogu eesistuja järeldustega detsembris 1992², rõhutades kodifitseerimise tähtsust, mis annab õiguskindlust konkreetsel ajahetkel asjas kohaldamisele kuuluva õiguse osas.

Kodifitseerides tuleb täpselt järgida ühenduse tavapärasest seadusloomemenetlust.

Kuna kodifitseeritavatesse õigusaktidesse ei või teha sisulisi muudatusi, otsustasid Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon 20. detsembri 1994. aasta institutsioonidevahelises kokkuleppes, et kodifitseeritavate õigusaktide kiiremaks vastuvõtmiseks võib kasutada kiirendatud menetlust.

4. Käesoleva ettepaneku eesmärk on kodifitseerida nõukogu 24. aprilli 1972. aasta direktiiv 72/166/EMÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust ja sellise vastutuse kindlustamise kohustuse täitmist käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta, nõukogu 30. detsembri 1983. aasta teine direktiiv 84/5/EMÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta, nõukogu 14. mai 1990. aasta kolmas direktiiv 90/232/EMÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. mai 2000. aasta direktiiv 2000/26/EÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (Neljas liikluskindlustuse direktiiv) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiiv 2005/14/EÜ millega muudetakse nõukogu direktiive 72/166/EMÜ, 84/5/EMÜ, 88/357/EMÜ ja 90/232/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/26/EÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustuse kohta³. Uus direktiiv asendab sellesse inkorporeeritud

---

¹ KOM(87) 868 PV.

² Vt järelduste A osa 3. lisa.

³ Teostatud vastavalt komisjoni teatisele Euroopa Parlamendile ja nõukogule - *acquis communautaire*'i kodifitseerimisest KOM(2001) 645 lõplik.

õigusaktid⁴; käesolevas ettepanekus on säilitatud kodifitseeritud õigusaktide sisu ja nende kokkupanemisel on tehtud ainult kodifitseerimiseks vajalikud vormilised muudatused.

5. Kodifitseerimise ettepanek on koostatud direktiivide 72/166/EMÜ, 84/5/EMÜ, 90/232/EMÜ, 2000/26/EÜ ja 2005/14/EÜ ja nende muutmisaktide eelneva konsolideerimise alusel kõikides ametlikes keeltes, mis on teostatud Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete talituse poolt andmetöötuse abil. Juhul kui artiklitele on antud uued numbrid, siis vastavus vanade ja uute numbrite vahel on näidatud tabelis, mis on kodifitseeritud direktiivi II lisas.

---

⁴ Vt käesoleva ettepaneku I lisa A osa.

Ettepanek

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV ,

mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust ja sellise vastutuse kindlustamise kohustuse ☒ täitmise ☒ kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artikli ☒ 95 lõiget 1 ☒ ,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras²,

ning arvestades järgmist:

- (1) Nõukogu 24. aprilli 1972. aasta direktiivi 72/166/EMÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust ja sellise vastutuse kindlustamise kohustuse täitmist käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta³, nõukogu 30. detsembri 1983. aasta teine direktiiv 84/5/EMÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta⁴, nõukogu 14. mai 1990. aasta kolmas direktiiv 90/232/EMÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta⁵ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. mai 2000. aasta direktiiv 2000/26/EÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust käsitlevate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (Neljas liikluskindlustuse direktiiv)⁶ oluliselt korduvalt muudetud⁷. Selguse ja otstarbekuse huvides tuleks kõnealused neli direktiivi ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiiv 2005/14/EÜ,

¹ ELT C ,, lk .

² ELT C ,, lk .

³ EÜT L 103, 2.5.1972, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2005/14/EÜ (EÜT L 149, 11.6.2005, lk 14).

⁴ EÜT L 8, 11.1.1984, lk 17. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2005/14/EÜ.

⁵ EÜT L 129, 19.5.1990, lk 33. Direktiivi on muudetud direktiiviga 2005/14/EÜ.

⁶ EÜT L 181, 20.7.2000, lk 65. Direktiivi on muudetud direktiiviga 2005/14/EÜ.

⁷ Vt I lisa A osa.

millega muudetakse nõukogu direktiive 72/166/EMÜ, 84/5/EMÜ, 88/357/EMÜ ja 90/232/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/26/EÜ mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustuse kohta⁸ kodifitseerida.

↓ 2005/14/EÜ põhjendus 1
(kohandatud)

- (2) Mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustus (liikluskindlustus) on Euroopa kodanike jaoks erilise tähtsusega olenemata sellest, kas nad on kindlustusvõtjad või õnnetuses kannatanud. Liikluskindlustus on oluline ka kindlustusseltsidele, kuna see moodustab olulise osa ühendusesisesest kahjukindlustustegevusest. Liikluskindlustus mõjutab ka isikute ja sõidukite vaba liikumist. Seega peaks liikluskindluse siseturu tugevdamine ja konsolideerimine olema ühenduse tegevuse põhieesmärgiks finantsteenuste valdkonnas.
-

↓ 84/5/EMÜ põhjendus 2
(kohandatud)

- (3) Iga liikmesriik peaks võtma kõik vajalikud meetmed tagamaks, et sõidukite kasutamisel, mille põhiasukoht on tema territooriumil, on tsiviilvastutus kaetud kindlustusega; kaetud vastutuse ulatus ja kindlustuskaitse tingimused tuleb kindlaks määrata kõnealuste meetmete põhjal.
-

↓ 2005/14/EÜ põhjendus 4

- (4) Käesoleva direktiivi sätete võimaliku väärtõlgendamise välistamiseks ja ajutise registreerimismärgiga sõidukitele kindlustuskaitse saamise kergendamiseks peaks sõiduki põhiasukoha territooriumi määratlus viitama selle riigi territooriumile, mille registreerimismärki sõiduk kannab, sõltumata sellest, kas selline registreerimismärk on alaline või ajutine.
-

↓ 2005/14/EÜ põhjendus 5
(kohandatud)

- (5) Arvestades üldist kriteeriumi, mille kohaselt registreerimismärk määrab sõiduki põhiasukoha territooriumi, tuleks kehtestada erireegel olukorra kohta, kus registreerimismärgita või sõidukile mitte vastava või enam mitte vastava registreerimismärgiga sõiduk põhjustab õnnetuse. Sel juhul ja ainuüksi vaidluse lahendamise eesmärgil peaks territooriumiks, kus on sõiduki põhiasukoht, lugema territooriumit, kus õnnetus toimus.
-

↓ 2005/14/EÜ põhjendus 6
(kohandatud)

- (6) Liikluskindlustuse süstemaatiliste kontrollide keeldu peaks kohaldatama sõidukitele, mille põhiasukoht on mõne teise liikmesriigi territooriumil ning sõidukitele, mille
-

⁸ EÜT L 149, 11.6.2005, lk 14.

põhiasukoht on kolmanda riigi territooriumil, kuid mis sisenevad mõne teise liikmesriigi territooriumilt. Lubada tuleks ainult mittedüstemaatilisi kontrollid, mis ei ole diskrimineerivad ning mis viiakse läbi kontrolli käigus, mille eesmärgiks ei ole üksnes kindlustuse kontrollimine.

↓ 72/166/EMÜ põhjendus 7
(kohandatud)

- (7) Tavaliselt ühes liikmesriigis asuvate sõidukite roheliste kaartide kontrollimise teise liikmesriigi territooriumile sisenemisel saab kaotada liikluskindlustuse rahvuslike büroode vahelise lepinguga, millega iga liikluskindlustuse rahvuslik büroo garanteeriks hüvitise maksmise vastavalt siseriiklike õigusaktide sätetele kõigi tema territooriumil mõne sellise kindlustatud või kindlustamata sõiduki põhjustatud kahjude korral, mille puhul on õigus saada hüvitist.
-

↓ 72/166/EMÜ põhjendus 8
(kohandatud)

- (8) Selline garantiileping eeldab, et kõik ühenduse territooriumil liikuvad mootorsõidukid on kindlustatud. Kõigi liikmesriikide siseriiklike õigusaktidega tuleks seepärast ette näha sõidukite kohustuslik tsiviilvastutuskindlustus, mis kehtiks kogu ühenduse territooriumil.
-

↓ 72/166/EMÜ põhjendus 9
(kohandatud)

- (9) Käesolevas direktiivis sätestatud süsteemi võiks laiendada ka sõidukitele, mille põhiasukoht on kolmanda riigi territooriumil, mille suhtes liikmesriikide rahvuslikud bürood on sõlminud samalaadse lepingu.
-

↓ 2005/14/EÜ põhjendus 7
(kohandatud)

- (10) ☒ Iga liikmesriik võib ☒ teha erandi üldisest kindlustuskohustusest sõidukite suhtes, mis kuuluvad teatavatele avalik-õiguslikele või eraõiguslikele juriidilistele või füüsilistele isikutele. Nimetatud sõidukite põhjustatud õnnetuse korral peab erandit kasutav liikmesriik määrama asutuse või organi hüvitise maksmiseks mõnes teises liikmesriigis põhjustatud õnnetustes kannatanutele. ☒ Tuleks ☒ tagada nõuetekohane hüvitise maksmine mitte ainult nimetatud sõidukite välismaal põhjustatud õnnetustes kannatanutele, vaid ka nendes õnnetustes kannatanutele, mis toimusid samas liikmesriigis, kus on sõiduki põhiasukoht, vaatamata sellele, kas kannatanud elavad selle riigi territooriumil. Lisaks peaks liikmesriik tagama, et kohustuslikust kindlustusest vabastatud isikute ning nende sõidukite põhjustatud õnnetustes kannatanutele hüvitise maksmise eest vastutavate asutuste või organite loetelu edastatakse avaldamiseks komisjonile.

↓ 2005/14/EÜ põhjendus 8
(kohandatud)

- (11) ☒ Iga liikmesriik võib ☒ teha erandi üldisest kindlustuskohustusest teatavat liiki või teatavat erimärki kandvate sõidukite suhtes. Sellisel juhul on teistel liikmesriikidel lubatud nõuda nende territooriumile sisenemisel kehtivat rohelist kaarti või piirikindlustuslepingut, et tagada nende territooriumil nimetatud sõidukite põhjustatud võimalikes õnnetustes kannatanutele hüvitise maksmine. Kuna aga ühendusesiseste piirikontrollide kaotamine tähendab, et ei ole võimalik tagada, et piiri ületavad sõidukid on kindlustatud, ei saa tagada välismaal põhjustatud õnnetustes kannatanutele hüvitise maksmist. Nõuetekohane hüvitise maksmine ☒ tuleks ☒ tagada mitte ainult nimetatud sõidukite välismaal põhjustatud õnnetuses kannatanutele, vaid ka nendes õnnetustes kannatanutele, mis toimusid samas liikmesriigis, kus on sõiduki põhiasukoht. Selleks peaksid liikmesriigid kohtlema nende sõidukite põhjustatud õnnetustes kannatanuid samal viisil kui kindlustamata sõidukite põhjustatud õnnetustes kannatanuid. Kindlustamata sõidukite põhjustatud õnnetustes ☒ peaks ☒ kannatanutele hüvitist maksuma selle liikmesriigi hüvitusorgan, kus õnnetus toimus. Erandit kasutavate sõidukite põhjustatud õnnetustes kannatanutele hüvitise maksmise korral peaks hüvitusorgan esitama nõude selle liikmesriigi asutusele, kus on sõiduki põhiasukoht. ☒ Teatud aja ☒ jooksul ☒ pärast sellise võimaliku erandi jõustumist ☒ peaks komisjon vajadusel esitama ettepanekud erandi asendamise või kehtetuks tunnistamise kohta, pidades silmas erandi rakendamise ja kohaldamise kogemust.
-

↓ 2005/14/EÜ põhjendus 10
(kohandatud)

- (12) Liikmesriikide kohustus tagada kindlustuskaitse vähemalt teatavate minimaalsete hüvitamise piirmäärade osas on oluliseks teguriks kannatanute kaitse tagamisel. Isikukahju puhul tuleb minimaalne hüvitamise piirmäär arvestada nii, et see kataks täielikult ja õiglaselt kõigi väga raskelt vigastada saanud kannatanute kahjud, arvestades samas, et mitme kannatanuga õnnetusi esineb harva ning selliste õnnetuste arv, kus üheaegselt saab väga raskelt vigastada mitu kannatanut, on väike. Minimaalne hüvitamise piirmäär kannatanu kohta või kindlustusjuhtumi kohta ☒ peaks olema ette nähtud ☒. Nimetatud minimaalsete hüvitamise piirmäärade kehtestamise hõlbustamiseks tuleks kehtestada üleminekuperiood. ☒ Siiski tuleks ette näha sellest üleminekuperioodist lühem tähtaeg, mille jooksul ☒ liikmesriigid peaksid summasid suurendama vähemalt pooleni lõplikust tasemest.
-

↓ 2005/14/EÜ põhjendus 11
(kohandatud)

- (13) Selleks, et vältida minimaalse hüvitamise piirmäära vähenemist aja jooksul, tuleks sätestada perioodilise läbivaatamise klausel, kasutades võrdlusalusena vastavalt nõukogu 23. oktoobri 1995. aasta määrusele (EÜ) nr 2494/95 (tarbijahindade

harmoneeritud indeksite kohta)⁹ Eurostati avaldatavat Euroopa tarbijahinnaindeksit (ELTHI). Tuleb sätestada ka sellist läbivaatamist reguleeriv kord.

↓ 84/5/EMÜ põhjendus 6
(kohandatud)

- (14) Tuleb ette näha organ, kes tagaks, et kannatanu ei jääks hüvitisest ilma, kui õnnetuse põhjustanud sõiduk on kindlustamata või tundmatu. On oluline sätestada, et sellises õnnetuses kannatanu saaks kõigepealt pöörduda vahetult nimetatud organi poole; liikmesriikidele tuleks anda võimalus kohaldada kõnealuse organi poolt hüvitise maksmise suhtes teatavaid piirangutega erandeid ja sätestada, et tundmatu sõiduki poolt varakahju hüvitamine võib pettuseohu vältimiseks olla piiratud või välistatud.
-

↓ 84/5/EMÜ põhjendus 7

- (15) Kannatanute huvides on, et teatavate erandiklauslite mõju piirduks kindlustusandja ja õnnetuse põhjustanud isiku omavaheliste suhetega. Varastatud või vägivaldselt omandatud sõidukite puhul võivad liikmesriigid kindlaks määrata, et hüvitist maksab eespool nimetatud organ.
-

↓ 84/5/EMÜ põhjendus 8

- (16) Kõnealuse organi finantskohustuste leevendamiseks võivad liikmesriigid sätestada teatava omavastutuse kohaldamise, kui organ maksab hüvitist kindlustamata sõidukite või olenevalt asjaoludest varastatud või vägivaldselt omandatud sõidukite poolt varale tekitatud kahjude eest.
-

↓ 2005/14/EÜ põhjendus 12
(kohandatud)

- (17) Võimalus piirata või välistada õiguspärast hüvitist kannatanutele põhjusel, et sõiduk on tundmatu, ei peaks kohaldama, kui organ on maksanud hüvitist tõsiste isikukahjude eest mõnele samas õnnetuses kannatanule, milles varakahju tekitati. Liikmesriigid võivad ette näha omavastutuse, mille eest varakahju kannatanu võib vastutav olla, käesolevas direktiivis sätestatud piirini. Tingimused, mille alusel saab isikukahju tõsiseks pidada, tuleks määratleda õnnetuse toimumise koha liikmesriigi õigusaktide või haldusnormidega. Nende tingimuste kehtestamisel võib liikmesriik muu hulgas arvesse võtta, kas vigastus nõudis haiglaravi.
-

↓ 90/232/EMÜ põhjendus 9
(kohandatud)

- (18) Kindlustamata sõiduki põhjustatud õnnetuse puhul peab kannatanu teatavates liikmesriikides tõestama, et vastutav isik ei ole võimeline hüvitist maksuma või keeldub sellest, enne kui ta pöördub organi poole, mille ülesanne on anda hüvitist kindlustamata või identifitseerimata sõidukite põhjustatud õnnetustes
-

⁹ EÜT L 257, 27.10.1995, lk 1. Määrust on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1882/2003 (ELT L 284, 31.10.2003, lk 1).

kannatanutele ; kõnealusel organil on vastutava isiku vastu kohtuasja algatamiseks paremad võimalused kui kannatanul. Seepärast tuleks sätestada, et kõnealune organ ei nõuaks kannatanult, kellel on õigus hüvitist saada, tõendust selle kohta, et vastutav isik ei suuda hüvitist maksta või keeldub sellest.

↓ 90/232/EMÜ põhjendus 10

- (19) Kui eespool nimetatud organi ja tsiviilvastutuskindlustuse pakkuja vahel tekib vaidlus selle üle, kumb neist peaks õnnetuses kannatanule hüvitist maksma, peaksid liikmesriigid tagama, et määrataks üks kõnealustest pooltest, kes vastutab hüvitise tasumise eest kuni vaidluse lahendamiseni, et vältida nõnda kannatanule makstava hüvitisega viivitamist.
-

↓ 90/232/EMÜ põhjendus 4

- (20) Mootorsõidukitega toimunud õnnetustes kannatanutele tuleks tagada samalaadne kohtlemine olenemata sellest, millises ühenduse osas õnnetus toimub.
-

↓ 84/5/EMÜ põhjendus 9
(kohandatud)

- (21) Kindlustusvõtja , sõidukijuhi või muu õnnetuse eest vastutava isiku perekonnaliikmetele tuleks isikukahju eest pakkuda kaitset, mis on võrreldav kolmandatele isikutele pakutava kaitsega.
-

↓ 2005/14/EÜ põhjendus 16

- (22) Isiku- ja varakahju, mis on tekitatud jalakäijatele, jalgratturitele ja muudele mootori jõuta liiklejatele, kes on tavaliselt õnnetuse nõrgimaks osapoolteks, peaks olema kaetud õnnetusse sattunud sõiduki kohustusliku kindlustusega kui neil on õigus siseriikliku tsiviilõiguse kohasele hüvitisele. Nimetatud säte ei piira siseriiklike õigusaktide järgset tsiviilvastutust ega kahjusumma suurust konkreetse õnnetuse korral.
-

↓ 2005/14/EÜ põhjendus 15

- (23) Kehtivate õigusaktide oluliseks saavutuseks on kindlustuskaitse laienemine igale kaassõitjale sõidukis. See eesmärk oleks ohustatud, kui siseriiklik õigusakt või kindlustuslepingus sisalduv lepingutingimus jätkaks kindlustuskaitse alt välja kaassõitjad põhjusel, et nad teadsid või oleksid pidanud teadma, et sõidukijuht oli õnnetuse ajal alkoholi või mõne muu joovastava aine mõju all. Kaassõitja ei ole tavaliselt võimeline õigesti hindama juhi joobeastet. Eesmärk takistada inimesi joovastavate ainete mõju all sõitmast ei ole saavutatav, jättes mootorsõidukiõnnetustes kannatanud kaassõitjad kindlustuskaitse alt välja. Asjaolu, et kohustuslik liikluskindlustus hõlmab neid kaassõitjaid, ei piira nende võimalikku kohaldatavate siseriiklike õigusaktide järgset vastutust ega kahjusumma suurust konkreetse õnnetuse korral.

↓ 2005/14/EÜ põhjendus 17

- (24) Mõned kindlustusseltsid lisavad kindlustuspoliisidesse klauslid, mille kohaselt leping öeldakse üles, kui sõiduk asub väljaspool registreerimisriiki ettenähtud ajavahemikust kauem. Nimetatud tegevus on vastuolus käesolevas direktiivis sätestatud põhimõttega, mille kohaselt kohustuslik liikluskindlustus peaks ühtse kindlustusmakse põhjal katma kogu ühenduse territooriumi. Seega tuleks täpsustada, et kindlustuskaitse peaks kehtima kogu lepingu kehtivusaja jooksul sõltumata sellest, kas sõiduk asub teatud ajavahemiku vältel teises liikmesriigis, ilma et see piiraks liikmesriikide õigusaktide kohast sõidukite registreerimiskohustust.

↓ 90/232/EMÜ põhjendus 6
(kohandatud)

- (25) Kõik kohustusliku liikluskindlustuse poliisid peavad kehtima kogu ühenduse territooriumil.

↓ 90/232/EMÜ põhjendus 7

- (26) Kindlustatute huvides peaks iga kindlustuspoliis tagama igas liikmesriigis ühtse kindlustusmakse eest kaitse, mida nõutakse selle riigi õigusaktidega või sõiduki põhiasukoha liikmesriigi õigusaktidega, olenevalt sellest, kumb kaitse on parem.

↓ 2005/14/EÜ põhjendus 18

- (27) Tuleks võtta meetmeid ühest liikmesriigist teise imporditud sõidukitele kindlustuskaitse saamise kergendamiseks, vaatamata sellele, et sõiduk ei ole veel sihtliikmesriigis registreeritud. Võimaldada tuleks ajutine erand üldisest reeglist, mis määrab riski asukohaliikmesriigi. 30päevase ajavahemiku jooksul sõiduki kättetoimetamise, ostjale kättesaadavaks tegemise või lähetamise kuupäevast alates peaks sihtliikmesriiki käsitlema riski asukohaliikmesriigina.

↓ 2005/14/EMÜ põhjendus 19

- (28) Isik, kes soovib sõlmida uut liikluskindlustuslepingut teise kindlustusandjaga, peaks suutma edastada andmed oma endise lepingu järgsete õnnetuste ja nõuete kohta. Kindlustusvõtjal peaks olema õigus igal ajal taotleda nõudeid või nende puudumist käsitlevat teatist kindlustuslepinguga kaetud sõiduki või sõidukite kohta vähemalt lepingulisele suhtele eelneva viie aasta jooksul. Kindlustusselts või mis tahes organ, mis on liikmesriigi poolt määratud kohustuslikku kindlustust sõlmima või nimetatud teatise koostama, peaks kindlustusvõtjale sellise teatise väljastama viieteistkümne päeva jooksul pärast taotluse esitamist.

↓ 2005/14/EMÜ põhjendus 20

- (29) Mootorsõidukiõnnetustes kannatanute kaitse tagamise eesmärgil ei tohiks liikmesriigid lubada kindlustusseltsidel nõuda kannatanutelt omavastutuse kandmist.

↓ 2005/14/EÜ põhjendus 21
(kohandatud)

- (30) Õigus tugineda kindlustuslepingule ja otse kindlustusseltsi vastu nõudeid esitada on mis tahes mootorsõidukiõnnetuses kannatanu kaitse seisukohalt äärmiselt oluline. Tõhusa ja kiire nõuete lahendamise hõlbustamiseks ning igal võimalikul juhul kulukate kohtumenetluste vältimiseks tuleks kannatanutele vahetut nõudeõigust kindlustusseltsi vastu, kes kindlustab vastutava isiku tsiviilvastutuse, laiendada mis tahes mootorsõidukiõnnetuses kannatanutele.
-

↓ 2005/14/EÜ põhjendus 22
(kohandatud)

- (31) Mootorsõidukiõnnetuses kannatanute piisavaks kaitseks tuleks "põhjendatud pakkumise" menetlust laiendada mis tahes tüüpi mootorsõidukiõnnetustele. Sama menetlust peaks kohaldatama mutatis mutandis, kui õnnetusega seotud nõuded lahendab liikluskindlustuse rahvuslike büroode süsteem.
-

↓ 2005/14/EÜ põhjendus 24 ja
2006/26/EÜ põhjendus 16a
(kohandatud)

- (32) Vastavalt artikli 11 lõikele 2 koostoimes nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 (kohtualluvuse ja kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades)¹⁰ artikli 9 lõike 1 punktiga b võivad kannatanud osapooled alustada kohtumenetlust tsiviilvastutuskindlustuse pakkuja vastu liikmesriigis, kus on nende alaline elu- või asukoht.
-

↓ 2000/26/EÜ põhjendus 5

- (33) Rohelise kaardi büroode süsteem tagab nõuete hõlpsa lahendamise kannatanu koduriigis isegi juhul, kui teine osapool pärineb teisest Euroopa riigist.
-

↓ 2000/26/EÜ põhjendused 11 ja
12 (kohandatud)

- (34) Võiks anda käesoleva direktiivi reguleerimisalasse jääva ja liikmesriigis, mis ei ole nende elukohaliikmesriik, juhtuva mootorsõidukiõnnetuse tõttu vara- või isikukahju kandnule õigus esitada nõue oma elukohaliikmesriigist nõuete lahendamise eest vastutavale esindajale, kelle sinna määrab vastutava osapoole kindlustusselts. See lahendus võimaldaks tegelda kahjuga, mida kannatanud saavad väljaspool oma elukohaliikmesriiki, neile tuttavas korras.

---

¹⁰ EÜT L 12, 16.1.2001, lk 1. Määrust on viimati muudetud määrusega (EÜ) nr 1791/2006 (ELT L 363, 20.12.2006, lk 1) .

↓ 2000/26/EÜ põhjendus 13

- (35) See süsteem, kus nõuete lahendamise eest vastutavad esindajad on kannatanu elukohaliikmesriigis, ei mõjuta igal üksikjuhtumil kohaldatavat materiaaõigust ega kohtualluvuse küsimust.
-

↓ 2000/26/EÜ põhjendus 14

- (36) Vara- või isikukahju kannatanud isiku otsese nõudeõiguse olemasolu kindlustusseltsi vastu on selliste esindajate määramise loogiline täiendus ja parandab nende isikute õiguslikku seisundit, kes kannavad kahju väljaspool oma elukohaliikmesriiki juhtuvates mootorsõidukiõnnetustes.
-

↓ 2000/26/EÜ põhjendus 15
(kohandatud)

- (37) Liikmesriik, kus kindlustusselts on saanud tegevusloa, peaks nõudma kindlustusseltsilt teistes liikmesriikides elavate või asuvate nõuete lahendamise eest vastutavate esindajate nimetamist, et koguda kogu vajalik teave sellistest õnnetustest tulenevate nõuete kohta ja võtta sobivaid meetmeid vaidluste lahendamiseks kindlustusseltsi nimel ja arvel, kaasa arvatud selle eest hüvitise maksmine. Nõuete lahendamise eest vastutavatel esindajatel peaksid olema piisavad volitused kindlustusseltsi esindamiseks sellistes õnnetustes kannatanud isikute ees ja samuti kindlustusseltsi esindamiseks siseriiklike ametiasutuste, sealhulgas vajaduse korral kohtute ees niivõrd, kuivõrd see on kokkusobiv rahvusvahelise eraõiguse kohtualluvusse määramist käsitlevate eeskirjadega.
-

↓ 2000/16/EÜ põhjendus 16

- (38) Nõuete lahendamise eest vastutava esindaja tegevus ei ole piisav alus kohtualluvuse määramiseks kannatanu elukohaliikmesriigi kohtutele, kui rahvusvahelise eraõiguse kohtualluvusse andmist käsitlevad eeskirjad seda ette ei näe.
-

↓ 2000/16/EÜ põhjendus 17
(kohandatud)

- (39) Vaidluste lahendamise eest vastutavate esindajate määramine peaks olema üks nõukogu 23. juuli 1973. aasta esimese direktiivi 73/239/EMÜ otsekindlustustegevuse, välja arvatud elukindlustustegevuse alustamise ja jätkamisega seotud õigus- ja haldusnormide kooskõlastamise kohta¹¹, lisa punkti A liigis 10 loetletud tegevuse alustamise ja jätkamise tingimusi, välja arvatud vedaja vastutus. Seetõttu peaks seda tingimust hõlmama ainus ametlik tegevusluba, mille annavad ametiasutused liikmesriigis, kus kindlustusselts rajab oma peakontori, mis on täpsustatud nõukogu direktiivi 92/49/EMÜ otsekindlustustegevusega, välja arvatud elukindlustustegevusega seotud õigusnormide kooskõlastamise kohta, millega muudetakse

---

¹¹ EÜT L 228, 16.8.1973, lk 3. Direktiivi on viimati muudetud direktiiviga 2006/101/EÜ (ELT L 363, 20.12.2006, lk 283).

direktiive 73/239/EMÜ ja 88/357/EMÜ (kolmas kahjukindlustuse direktiiv)¹² II jaotises; samuti tuleks seda tingimust kohaldada kindlustusseltside suhtes, mille peakontor on väljaspool ühendust ja mis on saanud tegevusloa kindlustustegevuseks mõnes ühenduse liikmesriigis.

↓ 2000/26/EÜ põhjendus 18

- (40) Lisaks selle tagamisele, et kindlustusseltsil on esindaja liikmesriigis, kus kannatanu elab, on kohane tagada kannatanu eriline õigus vaidluse kiirele lahendamisele; seetõttu on tarvis siseriiklikus õiguses kehtestada sobivad tõhusad ja süstemaatilised rahalised või samaväärsed halduskaristused — nagu haldustrahvidega ühendatud ettekirjutused, korrapärane aruandmine järelevalveasutustele, kohapealsed kontrollimised, avaldamine siseriiklikus teatajas ja ajakirjanduses, äriühingu tegevuse peatamine (uute lepingute sõlmimise keeld teatavas ajavahemikus), järelevalveasutuste erilise esindaja määramine, kes jälgib, et selts töötab kooskõlas kindlustusseadustega, seltsilt kindlustustehingute tegemise loa äravõtmine, direktoritele ja juhtkonnale määratavad karistused — juhul, kui kindlustusselts või tema esindaja ei täida oma kohustust esitada hüvitise pakkumine mõistliku tähtaja jooksul; see ei tohiks piirata ühegi teise meetme kohaldamist — eriti järelevalveõiguse alusel —, mida võidakse vajalikuks pidada; tingimuse kohaselt ei tohi vastutus ning tekkinud isiku- ja varakahju olla vaidlustatud, et kindlustusselts saaks ettenähtud tähtaja jooksul teha põhjendatud pakkumise; põhjendatud hüvitise pakkumine peaks olema kirjalik ja sisaldama aluseid, mille põhjal on hinnatud vastutus ja kahju.

↓ 2000/26/EÜ põhjendus 19

- (41) Lisaks neile karistustele on sobiv sätestada, et kindlustusseltsi pakutud või kohtus kannatanule mõistetud hüvitise summalt tuleb maksta intressi, kui pakkumist ei tehta ettenähtud tähtaja jooksul. Kui liikmesriikidel on olemasolevad siseriiklikud eeskirjad, mis käsitlevad intressi hilinenud maksmise eest, tuleks käesoleva sätte rakendamisel viidata neile eeskirjadele.

↓ 2000/26/EÜ põhjendus 20 ja
2005/14/EÜ põhjendus 23
(kohandatud)

- (42) Mootorsõidukiõnnetuse tagajärjel vara- või isikukahju kandnud kannatajatel on mõnikord raskusi õnnetuses osalenud mootorsõidukite kasutamise tsiviilvastutuskindlustust andva kindlustusseltsi nime tuvastamisega. ☒ Sellistel isikutel ☒ hüvitise nõudmise kergendamiseks ei tohiks ☒ selleks otstarbeks ☒ rajatud teabekeskused peaksid olema võimelised andma teavet mis tahes mootorsõidukiõnnetuste kohta.

¹² EÜT L 228, 11.8.1992, lk 1. Direktiivi on viimati muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2007/44/EÜ (ELT L 247, 21.9.2007, lk 1).

↓ 2000/26/EÜ põhjendus 21

- (43) Selliste kannatanute huvides peaksid liikmesriigid rajama teabekeskused tagamaks, et selline teave tehakse kiiresti kättesaadavaks. Need teabekeskused peaksid samuti kannatanule kättesaadavaks tegema teabe nõuete lahendamise eest vastutavate esindajate kohta; on vajalik, et sellised keskused teeksid omavahel koostööd ja vastaksid kiiresti nõuete lahendamise eest vastutavaid esindajaid käsitleva teabe taotlustele, mida esitavad keskused teistes liikmesriikides. Tundub sobivana, et sellised keskused koguksid teavet kindlustuskaitse tegeliku lõppkuupäeva kohta, aga mitte poliisi esialgse kehtivuse lõppemise kohta, kui lepingu kestust pikendatakse lõpetamatajätmise tõttu.
-

↓ 2000/26/EÜ põhjendus 22

- (44) Erisätted tuleks kehtestada sõidukite suhtes (näiteks valitsuse või sõjaväe sõidukid), mis vabastatakse tsiviilvastutuse kindlustamise kohustusest.
-

↓ 2000/26/EÜ põhjendus 23

- (45) Kannatanul võib olla õigustatud huvi saada teavet sõiduki omaniku või tavalise juhi või registreeritud valdaja isiku kohta näiteks juhtudel, kui ta võib saada hüvitist ainult neilt isikutelt, sest sõiduk pole nõuetekohaselt kindlustatud või kahju ületab kindlustussumma; vastavalt tuleks anda ka seda teavet.
-

↓ 2000/26/EÜ põhjendus 24

- (46) Teatav esitatud teave, nagu sõiduki omaniku või hariliku juhi nimi ja aadress ning kindlustuspoliisi number või sõiduki registreerimisnumber, on isiklikud andmed Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ (üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta)¹³ tähenduses; selliste käesoleva direktiivi eesmärgil nõutavate andmete töötlemine peab seetõttu täitma vastavalt direktiivile 95/46/EÜ võetud siseriiklikke meetmeid; hariliku juhi nimi ja aadress tuleks edastada ainult juhul, kui siseriiklikud õigusaktid sellise edastamise ette näevad.
-

↓ 2000/26/EÜ põhjendus 25

- (47) Vaja on ette näha hüvitusorgan, kelle poole kannatanu võib pöörduda juhul, kui kindlustusselts ei ole esindajat määranud või viivitab ilmselt vaidluse lahendamisega või kui ei ole võimalik identifitseerida kindlustusseltsi, mis tagaks, et kannatanu ei jää ilma hüvitisest, millele tal on õigus; hüvitusorgani sekkumine peaks olema piiratud harvade üksikjuhtudega, kui kindlustusselts on vaatamata võimaliku karistuste määramise hoiatavale mõjule jätnud oma kohustused täitmata.
-

¹³ EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31. Direktiivi on muudetud määrusega (EÜ) nr 1882/2003.

↓ 2000/26/EÜ põhjendus 26

- (48) Hüvitusorgani roll on vaidluse lahendamine igasuguse kannatanule tekkinud vara- või isikukahju osas ainult juhtudel, mida on võimalik objektiivselt määratleda, ja seetõttu peab hüvitusorgan piirama oma tegevuse kontrollimisega, kas pakkumine on tehtud vastavalt ettenähtud tähtajale ja korrale, hindamata asja sisu.
-

↓ 2000/26/EÜ põhjendus 27

- (49) Juriidilistel isikutel, kellele on seaduse alusel regressi korras üle läinud kannatanu nõue õnnetuse eest vastutava isiku või viimase kindlustusseltsi (nagu näiteks muud kindlustusseltsid või sotsiaalkindlustusorganid) vastu, ei tohiks olla õigust esitada vastavat nõuet hüvitusorganile.
-

↓ 2000/26/EÜ põhjendus 28
(kohandatud)

- (50) Hüvitusorganil peaks olema regressiõigus kannatanule makstud hüvitise ulatuses. Et hõlbustada hüvitusorgani nõude rahuldamist kindlustusseltsi poolt, kes ei ole määranud nõuete lahendamise eest vastutavat esindajat või viivitab ilmselt vaidluse lahendamisega, peaks kannatanu liikmesriigis hüvitist maksval organil olema automaatne regressiõigus tagasimaksetele kannatanu õiguste ulatuses vastavalt organilt liikmesriigis, kus asub kindlustusselts. ☒ See ☒ organ on parimas olukorras, et algatada hüvitise saamiseks kohtumenetlust kindlustusseltsi vastu.
-

↓ 2000/26/EÜ põhjendus 29
(kohandatud)

- (51) Kuigi liikmesriigid võivad sätestada, et nõue hüvitusorgani vastu võib olla subsidiaarne, ei peaks kannatanul olema kohustust esitada oma nõue õnnetuse eest vastutavale isikule enne, kui ta esitab selle hüvitusorganile. Sel juhul peaks kannatanu olema vähemalt samas olukorras kui nõude korral garantiifondi vastu.
-

↓ 2000/26/EÜ põhjendus 30

- (52) Selle süsteemi võib tööle panna liikmesriikide asutatud või heakskiidetud hüvitusorganite vahelise lepinguga, mis määrab kindlaks nende ülesanded ja kohustused ning tagasimaksmise korra.
-

↓ 2000/26/EÜ põhjendus 31
(kohandatud)

- (53) Kui sõiduki kindlustajat on võimatu tuvastada, tuleks sätestada, et kannatanule makstava kahjutasu puhul on lõplik võlgnik ☒ selleks ettenähtud ☒ garantiifond, mis asub liikmesriigis, kus on õnnetuse põhjustanud kindlustamata sõiduki põhiasukoht; kui sõiduki tuvastamine on võimatu, tuleb sätestada, et lõplik võlgnik on ☒ selleks ettenähtud ☒ garantiifond, mis asub õnnetuse toimumiskoha liikmesriigis.

(54) Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide kohustusi, mis on seotud I lisa B osas esitatud direktiivide ülevõtmise ja kohaldamise tähtaegadega,

---

↓ 72/166/EMÜ (kohandatud)

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

1. peatükk

☒ Üldsätted ☒

Artikkel 1

☒ Mõisted ☒

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) *sõiduk* — kõik maismaal sõitmiseks mõeldud mootorsõidukid, mis liiguvad edasi mehhaanilise jõuga, kuid ei sõida rööbastel, ja ühendatud või ühendamata haagised;
- 2) *kannatanu* — isik, kellel on õigus saada hüvitist seoses sõidukite põhjustatud kaotuse või kahjuga;
- 3) *liikluskindlustuse rahvuslik büroo* — ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni sisetranspordi komitee maanteetranspordi põhitöörühma 25. jaanuari 1949 soovitusel nr 5 kohaselt loodud kutseorganisatsioon, mis ühendab kindlustusseltse, kellel on mingis riigis lubatud tegeleda mootorsõidukite tsiviilvastutuse kindlustamisega;
- 4) *territoorium, kus on sõiduki põhiasukoht*:

↓ 2005/14/EÜ art 1 punkt 1
alapunkt a

- a) selle riigi territoorium, kus sõiduk on registreeritud, sõltumata sellest, kas registreerimismärk on alaline või ajutine või

---

↓ 72/166/EMÜ

- b) kui teatavat liiki sõiduki puhul ei ole registreerimine kohustuslik, kuid sellisel sõidukil on kindlustusmärk või registreerimismärgi sarnane eraldusmärk, siis kindlustusmärgi või eraldusmärgi välja andnud riigi territoorium või
- c) kui teatavat liiki sõidukite puhul ei nõuta ei registreerimismärki, kindlustusmärki ega eraldusmärki, siis sõiduki valdaja elukohariigi territoorium või

---

↓ 2005/14/EÜ art 1 punkt 1
alapunkt b

- d) kui sõidukil ei ole registreerimismärki või tal on sõidukile mitte vastav või enam mitte vastav registreerimismärk ning sõiduk on sattunud õnnetusse, siis selle riigi territoorium, kus õnnetus aset leidis, nõude lahendamise eesmärgil käesoleva direktiivi artikli 2 punktiga a või artikliga 10 ettenähtud viisil;
-

↓ 72/166/EMÜ

- 5) *roheline kaart* — rahvusvaheline kindlustussertifikaat, mille on välja andnud liikluskindlustuse rahvuslik büroo vastavalt ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni sisetranspordi komitee maanteetranspordi põhitöörühma 25. jaanuari 1949 soovitusel nr 5;
-

↓ 2000/26/EÜ (kohandatud)

- 6) *kindlustusselts* — ettevõtja, kes on saanud ametliku tegevusloa vastavalt direktiivi 73/239/EMÜ artiklile 6 või artikli 23 lõikele 2;
- 7) *üksus* — nõukogu direktiivi 88/357/EMÜ¹⁴ artikli 2 punktis c määratletud kindlustusseltsi peakontor, esindus või filiaal.
-

↓ 72/166/EMÜ (kohandatud)
→₁ 72/430/EMÜ art 1

Artikkel 2

☒ Reguleerimisala ☒

☒ Artiklid 4, 6, 7 ja 8 kohalduvad ☒ sõidukite suhtes, mille põhiasukoht on liikmesriigi territooriumil:

- a) →₁ pärast seda, kui liikluskindlustuse rahvuslikud bürood on sõlminud lepingu, mille tingimuste kohaselt garanteerib iga rahvuslik büroo nõuete lahendamise vastavalt siseriiklike sundkindlustust käsitlevate õigusaktide sätetele oma territooriumil toimunud õnnetusjuhtumite puhul, mille on põhjustanud tavaliselt teise liikmesriigi territooriumil asuv kindlustatud või kindlustamata sõiduk; ←
- b) alates kuupäevast, mille komisjon fikseerib pärast seda, kui on tihedas koostöös liikmesriikidega kindlaks teinud, et selline leping on sõlmitud;
- c) kõnealuse lepingu kehtivuse ajaks.

---

¹⁴ EÜT L 172, 4.7.1988, lk 1

Artikkel 3

☒ Sõidukite kindlustamise kohustus ☒

Iga liikmesriik võtab artiklit 5 arvestades kõik ☒ vastavad ☒ meetmed tagamaks, et nende sõidukite kasutamisel, mille põhiasukoht on tema territooriumil, on tsiviilvastutus kaetud kindlustusega.

Kaetud vastutuse ulatus ja kindlustuskaitse tingimused määratakse kindlaks ☒ esimeses lõigus osutatud ☒ meetmete põhjal.

Iga liikmesriik võtab ☒ vastavad ☒ meetmed tagamaks, et kindlustusleping katab ka:

- a) teistes liikmesriikides kehtivate õigusaktide kohaselt kogu kahju, mis kõnealuste riikide territooriumidel tekitatakse;
- b) kogu kahju, mida kannavad liikmesriikide kodanikud otsereisi ajal kahe sellise territooriumi vahel, kus kehtib asutamisleping, kui läbitava territooriumi eest ei vastuta ükski liikluskindlustuse rahvuslik büroo; sellisel juhul kaetakse kahju vastavalt selles liikmesriigis kehtivatele sundkindlustust käsitlevatele õigusaktidele, mille territooriumil on sõiduki põhiasukoht.

↓ 2005/14/EÜ art 2

Esimeses lõigus osutatud kindlustus peab kohustuslikult katma nii vara- kui isikukahju.

↓ 2005/14/EÜ art 1 punkt 2
(kohandatud)

Artikkel 4

☒ Kindlustuse kontroll ☒

Liikmesriigid hoiduvad tsiviilvastutuskindlustuse kontrollimisest sõidukite puhul, mille põhiasukoht on teise liikmesriigi territooriumil ning sõidukite puhul, mille põhiasukoht on kolmanda riigi territooriumil ja mis sisenevad nende territooriumile teise liikmesriigi territooriumilt. Liikmesriigid võivad siiski läbi viia mittersüsteemaatilisi kindlustuse kontrole tingimusel, et need ei ole diskrimineerivad ning neid viiakse läbi kontrolli käigus, mille eesmärgiks ei ole üksnes kindlustuse kontrollimine.

↓ 72/166/EMÜ (kohandatud)

Artikkel 5

☒ Erand sõidukite kindlustamise kohustusest ☒

1. Liikmesriik võib teha erandi artikli 3 sätetest seoses teatavate avalik-õiguslike või eraõiguslike juriidiliste või füüsiliste isikutega; asjaomane riik koostab selliste isikute nimekirja ja edastab selle teistele liikmesriikidele ja komisjonile.

↓ 2005/14/EÜ art 1 punkt 3
alapunkt a alapunkt i

Liikmesriik, kes teeb sellise erandi, võtab vajalikud meetmed et tagada tema territooriumil ja teise liikmesriigi territooriumil sellistele isikutele kuuluvate sõidukite tekitatud kahju eest hüvitise maksmine.

↓ 72/166/EMÜ (kohandatud)

Eelkõige nimetab ta kahju tekkimise riigis ametisse asutuse või organi, kes vastutab hüvitise maksmise eest kannatanule vastavalt selle riigi õigusaktidele, kui ei kohaldata artikli 2 punktis a.

↓ 2005/14 art 1 punkt 3 alapunkt a
alapunkt ii

Kõnealune riik edastab kohustuslikust kindlustusest vabastatud isikute ning hüvitise maksmise eest vastutavate asutuste või organite loetelu komisjonile.

Komisjon avaldab nimetatud loetelu.

↓ 72/166/EMÜ (kohandatud)

2. ☒ Iga liikmesriik võib teha erandi artikli 3 sätetest seoses ☒ teatavat liiki sõidukitega või teatavate erimärki kandvate sõidukitega; asjaomane riik koostab selliste liikide või selliste sõidukite nimekirja ja edastab selle teistele liikmesriikidele ja komisjonile.

↓ 2005/14/EÜ art 1 punkt 3
alapunkt b (kohandatud)

Sellisel juhul tagab liikmesriik, et esimeses lõigus ☒ osutatud ☒ sõidukeid koheldakse samal viisil kui sõidukeid, mille puhul ei ole artiklis 3 sätestatud kindlustuskohustus täidetud.

Õnnetuse toimumise koha liikmesriigi artikli 10 lõikes 1 osutatud hüvitusorgan esitab seejärel nõude artikli 10 lõikes 1 ettenähtud garantiifondi vastu liikmesriigis, kus on sõiduki põhiasukoht.

☒ Alates 11. juunist 2010 ☒ esitavad liikmesriigid komisjonile aruande käesoleva lõigu rakendamise ja tegeliku kohaldamise kohta.

Komisjon esitab pärast nimetatud aruannetega tutvumist vajadusel ettepanekud käesoleva erandi asendamiseks või tühistamiseks.

Artikkel 6

⊗ Liikluskindlustuse rahvuslik büroo ⊗

Iga liikmesriik tagab, et juhul kui tema territooriumil põhjustab õnnetuse sõiduk, mille põhiasukoht on teise liikmesriigi territooriumil, teatatakse artikli 2 punktis a nimetatud kohustust piiramata liikluskindlustuse rahvuslikule büroole järgmised andmed:

- a) territoorium, kus on sõiduki põhiasukoht, ja võimaluse korral sõiduki registreerimismärk;
- b) võimaluse korral sõiduki kindlustusega seotud üksikasjad sellistena, nagu nad tavaliselt esitatakse rohelisel kaardil, mis kuulub sõiduki valdajale, kuivõrd seda nõuab liikmesriik, mille territooriumil on sõiduki põhiasukoht.

Iga liikmesriik tagab, et büroo edastab ⊗ punktis a ja b ⊗ nimetatud teabe selle riigi liikluskindlustuse rahvuslikule büroole, kus on ⊗ esimeses lõigus nimetatud ⊗ sõiduki põhiasukoht.

2. peatükk

⊗ Sõidukid, mille põhiasukoht on kolmanda riigi territooriumil, puudutavad sätted ⊗

Artikkel 7

⊗ Siseriiklikud meetmed sõidukite kohta, mille põhiasukoht on kolmanda riigi territooriumil ⊗

Iga liikmesriik võtab kõik ⊗ vastavad ⊗ meetmed tagamaks, et sõidukeid, mille põhiasukoht on kolmanda riigi territooriumil ja mis sisenevad territooriumile, kus kehtib asutamisleping, kasutatakse tema territooriumil ainult juhul, kui selliste sõidukite tekitatavad kahjud on kaetud eri liikmesriikide mootorsõidukite kasutamise seotud tsiviilvastutuse kohustuslikku kindlustust käsitlevates õigusaktides sätestatud nõuete kohaselt kogu territooriumil, kus kehtib asutamisleping.

Artikkel 8

⊗ Dokumentatsioon sõidukite kohta, mille põhiasukoht on kolmanda riigi territooriumil ⊗

1. Enne sellisele territooriumile sisenemist, kus kehtib asutamisleping, peab kõigil sõidukitel, mille põhiasukoht on kolmanda riigi territooriumil, olema kas kehtiv roheline kaart või piirikindlustuse sertifikaat, mis tõendab, et sõiduk on kindlustatud vastavalt artiklile 7.

Sõidukeid, mille põhiasukoht on kolmandas riigis, käsitatakse tavaliselt ühenduses asuvate sõidukitena juhul, kui kõigi liikmesriikide rahvuslikud bürood ühiselt garanteerivad igaüks oma riigi sundkindlustust käsitlevate õigusaktide sätete kohaselt oma territooriumil selliste sõidukite põhjustatud õnnetustest tulenevate nõuete lahendamise.

2. Kui tihedas koostöös liikmesriikidega on kindlaks tehtud, et lõike 1 teises lõigus osutatud kohustused on võetud, määrab komisjon kindlaks, millisest kuupäevast alates ja mis liiki sõidukite puhul ei nõua liikmesriigid enam lõike 1 esimeses lõigus osutatud dokumentide esitamist.

↓ 2005/14 art 2 (kohandatud)

3. peatükk

☒ Minimaalsed hüvitamise piirmäärad kohustusliku kindlustuse puhul ☒

Artikkel 9

☒ Minimaalsed hüvitamise määrad ☒

1. Ilma et see piiraks võimalike suuremate tagatiste sätestamist liikmesriikides, nõuab iga liikmesriik, et ☒ artiklis 3 nimetatud ☒ kindlustus oleks kohustuslik vähemalt järgmiste summade ulatuses:

- a) isikukahju puhul minimaalne hüvitamise piirmäär 1 000 000 eurot kannatanu kohta või 5 000 000 eurot kindlustusjuhtumi kohta olenemata kannatanute arvust;
- b) varakahju puhul 1 000 000 eurot kindlustusjuhtumi kohta olenemata kannatanute arvust.

Liikmesriigid võivad vajadusel kehtestada üleminekuperioodi ☒ kuni 10. juunini 2012 ☒, mille jooksul kohandatakse minimaalsed hüvitamise piirmäärad esimeses lõigus ette nähtud summadeni.

Liikmesriigid, kes sellise üleminekuperioodi kehtestavad, teavitavad sellest komisjoni ning märgivad ära üleminekuperioodi kestuse.

☒ Kuni 10. detsembrini 2008 ☒ suurendavad liikmesriigid tagatise vähemalt pooleni esimeses lõigus ettenähtud tasemetest.

2. Iga viie aasta järel pärast ☒ 11. juunit 2005 ☒ või lõike 1 teises lõigus ette nähtud üleminekuperioodi lõppu vaadatakse nimetatud lõikes osutatud summad üle, tehes seda kooskõlas Euroopa tarbijahinnaindeksiga (ELTHI), mis on sätestatud nõukogu määruses (EÜ) nr 2494/95¹⁵.

¹⁵ EÜT L 257, 27.10.1995, lk 1.

Summad kohandatakse automaatselt. Selliseid summasid suurendatakse ELTHI protsentuaalse muutuse võrra vastaval ajavahemikul, see tähendab ☒ esimeses lõigus osutatud ☒ läbivaatamisele vahetult eelneval viiel aastal, ning ümardatakse lähima 10 000 euro kordseni.

Komisjon teatab kohandatud summad Euroopa Parlamendile ja nõukogule ning tagab nende avaldamise *Euroopa Liidu Teatajas*.

4. peatükk

☒ Tundmatu sõiduki või sõiduki, mille puhul ei ole artiklis 3 nimetatud kindlustuskohustus täidetud, poolt tekitatud kahju hüvitamine ☒

Artikkel 10

☒ Organ, mille ülesandeks on maksta hüvitist ☒

1. Iga liikmesriik loob organi või annab volitused mõnele organile, kelle ülesandeks on maksta vähemalt kindlustuskohustuse piires hüvitist vara- või isikukahju eest, mille on põhjustanud tundmatu sõiduk või sõiduk, mille puhul ei ole artiklis 3 sätestatud kindlustuskohustus täidetud.

Esimene lõik ei piira liikmesriikide õigust pidada organi makstavat hüvitist subsidiaarseks või mittesubidiaarseks ega õigust sätestada nõuete lahendamise organi ja õnnetuse põhjustanud isiku või isikute ja muude kindlustusandjate või sotsiaalkindlustusorganite vahel, kes peavad kannatanule sama õnnetuse osas hüvitist maksma. Liikmesriigid ei või organil siiski lubada, et hüvitise maksmise tingimus oleks see, kas kannatanu suudab kuidagi tõendada, et vastutav isik ei suuda hüvitist maksta või keeldub seda tegemast.

2. Kannatanu võib igal juhul pöörduda otse kõnealuse organi poole, kes on pärast seda, kui ta on kannatanult nõutud teabe saanud, kohustatud andma talle põhjendatud vastuse võimaliku hüvitise maksmise kohta.

Liikmesriigid võivad kõnealuse organi siiski hüvitise maksmisest vabastada, kui tegemist on isikutega, kes sisenesid kahju tekitanud sõidukisse vabatahtlikult ja organ suudab tõestada, et need isikud teadsid, et sõiduk oli kindlustamata.

3. Liikmesriigid võivad piirata organi poolt makstavat hüvitist või ta selle maksmisest vabastada, kui varakahju on tekitanud tundmatu sõiduk.

Kui organ on maksnud hüvitist tõsise isikukahju eest samas õnnetuses kannatanule, milles tundmatu sõiduk tekitas varakahju, ei või liikmesriigid siiski välistada varakahju eest hüvitise maksmist põhjusel, et sõiduk on tundmatu. Sellest olenemata võivad liikmesriigid nimetatud varakahju puhul ette näha kuni 500 euro suuruse kannatanu omavastutuse.

Tingimused, mille alusel saab isikukahju tõsiseks pidada, määratletakse kooskõlas selle liikmesriigi õigusaktide või haldusnormidega, kus õnnetus aset leidis. Sellega seoses võib liikmesriik muu hulgas arvesse võtta, kas vigastus nõudis haiglaravi.

4. Iga liikmesriik kohaldab organi poolse hüvitise maksmise suhtes oma õigus- ja haldusnorme, ilma et see piiraks ühtegi teist kannatanule soodsamat tava.

↓ 90/232/EMÜ (kohandatud)

Artikkel 11

⊗ Vaidlused ⊗

Kui artikli 10 lõikes 1 osutatud organi ja tsiviilvastutuskindlustuse pakkuja vahel tekib vaidlus selle üle, kumb neist peaks kannatanule hüvitist maksma, võtavad liikmesriigid kõik vajalikud meetmed selleks, et määrata üks kõnealustest pooltest, kes vastutab esialgu selle eest, et kannatanule makstaks hüvitist viivitamata.

Kui otsustatakse, et teine pool oleks pidanud maksma osa hüvitisest või kogu hüvitise, maksab kõnealune teine pool asjaomase summa maksnud poolele tagasi.

5. peatükk

⊗ Kannatanute erikategooriad, väljaarvamisklauslid, ühtne kindlustusmaks, ühest liikmesriigist teise lähetatud sõiduk ⊗

Artikkel 12

⊗ Kannatanute erikategooriad ⊗

1. Artikli 3 lõikes 1 nimetatud kindlustus katab vastutuse sõiduki kasutamisel kõigile sõitjatele, välja arvatud juhile tekitatud vigastuste korral, ilma et see piiraks artikli 13 lõike 1 teise lõigu kohaldamist.

↓ 84/5/EMÜ (kohandatud)

2. Kui ⊗ kindlustusvõtja ⊗, sõidukijuhi või muu tsiviilõiguse kohaselt õnnetuse puhul vastutava isiku vastutus on kaetud artiklis 3 nimetatud kindlustusega, ei jäeta tema perekonnaliikmeid sellise sugulussuhte tõttu isikukahju korral kindlustusest välja.

↓ 2005/14/EÜ art 4 punkt 2

3. Artiklis 3 osutatud kindlustus katab isiku- ja varakahju, mis on tekitatud jalakäijatele, jalgratturitele ja muudele mootori jõuta liiklejatele, kellel on mootorsõiduki osalusega õnnetuse tulemusel õigus hüvitisele vastavalt siseriiklikule tsiviilõigusele.

Artikkel 13

⊗ Väljaarvamisklauslid ⊗

1. Iga liikmesriik võtab ⊗ vastavad ⊗ meetmed ⊗, tagamaks, et kõiki artikli 3 kohaselt väljaantud kindlustuspoliisis sisalduvaid lepingu tingimusi või õigusaktide sätteid peetakse kohaldamisel õigustühisteks, kui tegemist on õnnetuses kannatanud kolmandate isikute nõuetega, ja sätete või lepingu tingimustega ⊗ jäetakse kindlustuse alt välja sõidukid, mida kasutavad või juhivad:

- a) isikud, kellel ei ole selleks otsest või kaudset volitust,
- b) isikud, kellel ei ole asjaomase sõiduki juhtimiseks vajalikku juhiluba,
- c) isikud, kes ei järgi asjaomase sõiduki seisukorda ja turvalisust käsitlevaid õigusaktides sätestatud tehnonõudeid.

Esimese lõigu punktis a nimetatud sätetele või tingimustele võib siiski tugineda isikute puhul, kes sisenesisid kahju tekitanud sõidukisse vabatahtlikult, juhul kui kindlustusandja suudab tõendada, et nad teadsid, et sõiduk oli varastatud.

Liikmesriigid võivad oma territooriumil toimunud õnnetuste puhul loobuda esimese lõike sätete kohaldamisest, kui kannatanu võib kantud kahju eest hüvitist saada sotsiaalkindlustusorganilt.

2. Varastatud või vägivaldselt omandatud sõidukite puhul võib liikmesriik näha ette, et kindlustusandja asemel maksab käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud tingimustel hüvitist artikli 10 lõikes 1 määratletud organ; kui sõiduki põhiasukoht on teises liikmesriigis, ei või kõnealune organ esitada nõuet ühegi kõnealuse liikmesriigi organi vastu.

Liikmesriigid, kes on varastatud või vägivaldselt omandatud sõidukite puhul ette näinud, et hüvitist maksab artikli 10 lõikes 1 nimetatud organ, võivad varakahju puhul näha ette kannatanu kuni 250 euro suuruse omavastutuse.

---

3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed et tagada, et iga kindlustuspoliisis sisalduv seadus- või lepingujärgne tingimus, mis jätab kaassõitja kindlustuskaitse alt välja põhjendusel, et ta teadis või oleks pidanud teadma, et sõidukijuht oli õnnetuse ajal alkoholi või mingi muu joovastava aine mõju all, loetakse sellise kaassõitja nõude suhtes kehtetuks.

↓ 90/232/EMÜ (kohandatud)

Artikkel 14

☒ Ühtne kindlustusmaks ☒

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et kõik sõidukite kasutamisest tuleneva tsiviilvastutuse sundkindlustuspoliisid:

↓ 2005/14/EÜ art 4 punkt 3

- a) katavad ühtse kindlustusmaks põhjal ja kogu lepingu kehtivusaja vältel kogu ühenduse territooriumi, kaasa arvatud ajavahemikul, kui sõiduk asub lepingu kehtivusaja vältel teises liikmesriigis; ja
-

↓ 90/232/EMÜ

- b) tagavad sama ühtse kindlustusmaks põhjal igas liikmesriigis kaitse, mida nõutakse selle riigi õigusaktidega või sõiduki põhiasukoha liikmesriigi õigusaktidega, olenevalt sellest, kumb kaitse on parem.

Artikkel 15

⊗ Liikmesriigist teise lähetatud sõiduk ⊗

1. Erandina direktiivi 88/357/EMÜ artikli 2 punkti d teisest taandest, kui sõiduk on lähetatud ühest liikmesriigist teise, käsitletakse sihtliikmesriiki 30 päeva jooksul riski asukohaliikmesriigina kohe kui ostja on sõiduki tarne vastu võtnud, olenemata sellest, et sõiduk ei ole veel ametlikult sihtliikmesriigis registreeritud.

2. Juhul kui sõiduk satub õnnetusse käesoleva artikli lõikes 1 nimetatud ajavahemiku jooksul, ja kui ta pole veel kindlustatud, vastutab sihtliikmesriigi artikli 10 lõikes 1 osutatud organ nimetatud artiklis 9 ette nähtud hüvitise eest.

6. peatükk

⊗ Teatis, omavastutus, vahetu nõudeõigus ⊗

Artikkel 16

⊗ Teatis kolmandate osapoolte hüvitisnõuete või nende puudumise kohta ⊗

Liikmesriigid tagavad, et kindlustusvõtjal on õigus igal ajal taotleda teatist kolmandate osapoolte hüvitisnõuete või nende puudumise kohta kindlustuslepinguga kaetud sõiduki või sõidukite kohta vähemalt lepingulisele suhtele eelneva viie aasta jooksul.

Kindlustusselts või organ, mis on liikmesriigi poolt määratud kohustuslikku kindlustust sõlmima või nimetatud teatise koostama, väljastab kindlustusandjale sellise teatise viieteistkümne päeva jooksul pärast taotluse esitamist.

Artikkel 17

⊗ Omavastutus ⊗

Kindlustusseltsid ei või nõuda artiklis 3 osutatud kindlustuse osas kannatanutelt omavastutuse kandmist.

Artikkel 18

⊗ Vahetu nõudeõigus ⊗

Liikmesriigid tagavad, et artiklis 3 osutatud kindlustusega kaetud sõidukite põhjustatud õnnetustes kannatanutel on kindlustusseltsi vastu vahetu nõudeõigus, mis katab vastutava isiku tsiviilvastutuse.

7. peatükk

⊗ Artiklis 3 osutatud kindlustusega kaetud sõiduki põhjustatud õnnetusest tulenevate nõuete lahendamine ⊗

Artikkel 19

⊗ Nõuete lahendamise kord ⊗

Liikmesriigid kehtestavad artiklis 22 sätestatud korra nõuete lahendamiseks, mis tulenevad artiklis 3 osutatud kindlustusega kaetud sõiduki põhjustatud õnnetusest.

Õnnetuste puhul, millega seotud nõuded võib lahendada artiklis 2 sätestatud liikluskindlustuse rahvuslike büroode süsteem, kehtestavad liikmesriigid sama korra, mis on sätestatud artiklis 22.

Käesoleva korra kohaldamisel mõistetakse viidet kindlustusseltsile kui viidet liikluskindlustuse rahvuslikele büroodele.

↓ 2000/26/EÜ (kohandatud)

Artikkel 20

⊗ Erisätted kannatanu kohta õnnetuse toimumiskoha liikmesriigis, kui see ei ole tema elukohaliikmesriik ⊗

1. ⊗ Artiklite 20-26 ⊗ eesmärk on sätestada erisätted, mida kohaldatakse kannatanute suhtes, kellel on õigus saada hüvitist kaotuse või kahju eest, mis tuleneb õnnetusest, mis toimuvad liikmesriigis, mis ei ole kannatanu elukohaliikmesriik, ja mille põhjustab mõnes liikmesriigis kindlustatud ja seal põhiasukohta omavate sõidukite kasutamine.

Ilma et see piiraks kolmandate riikide tsiviilvastutust ja rahvusvahelist eraõigust käsitlevaid õigusakte, kohaldatakse ⊗ neid sätteid ⊗ samuti kannatanute suhtes, kes elavad mõnes liikmesriigis ja kellel on õigus saada hüvitist iga vara- või isikukahju eest, mis tulenevad õnnetusest kolmandas riigis, mille liikluskindlustuse rahvuslikud bürood on ühinenud roheline kaardi süsteemiga juhul, kui sellise õnnetuse põhjustab mõnes liikmesriigis kindlustatud ja seal põhiasukohta omava sõiduki kasutamine.

2. Artikleid 21 ja 24 kohaldatakse ainult õnnetuste puhul, mille põhjustab sõiduki kasutamine:

- a) mis on kindlustatud üksuse kaudu liikmesriigis, mis ei ole kannatanu elukohaliikmesriik, ja

- b) mille põhiasukoht on liikmesriigis, mis ei ole kannatanu elukohaliikmesriik.

Artikkel 21

Nõuete lahendamise eest vastutavad esindajad

1. Iga liikmesriik võtab kõik meetmed tagamaks, et kõik direktiivi 73/239/EMÜ lisa punkti A liiki 10 kuuluvaid riske, välja arvatud vedaja vastutus, kindlustavad kindlustusseltsid määravad nõuete lahendamise eest vastutava esindaja igas liikmesriigis, välja arvatud liikmesriik, kus nad on saanud ametliku tegevusloa.

Nõuete lahendamise eest vastutav esindaja vastutab artikli 20 lõikes 1 nimetatud juhtudel õnnetusest tulenevate vaidluste käsitlemise ja lahendamise eest.

Nõuete lahendamise eest vastutav esindaja elab või asub liikmesriigis, kuhu ta on määratud.

2. Nõuete lahendamise eest vastutava esindaja valik on kindlustusseltsi otsustada.

Liikmesriigid ei või seda valikut piirata.

3. Nõuete lahendamise eest vastutav esindaja võib töötada ühe või mitme kindlustusseltsi heaks.

4. Nõuete lahendamise eest vastutav esindaja kogub selliste nõuete kohta kogu vaidluste lahendamiseks vajaliku teabe ja võtab meetmeid, et rääkida läbi vaidluse lahendamise üle.

Nõuete lahendamise eest vastutava esindaja määramise nõue ei välista kannatanu või tema kindlustusettevõtte õigust algatada kohtumenetlus vahetult õnnetuse põhjustanud isiku või tema kindlustusseltsi vastu.

5. Nõuete lahendamise eest vastutavatel esindajatel on piisavad volitused kindlustusseltsi esindamiseks artikli 20 lõikes 1 nimetatud juhtudel kannatanute ees ja nende nõuete täielikuks rahuldamiseks.

Nad peavad olema võimelised juhtumite uurimiseks kannatanu elukohaliikmesriigi ametlikus keeles või keeltes.

↓ 2005/14/EÜ art 5 punkt 2
(kohandatud)

6. Nõuete lahendamise eest vastutava esindaja määramine ei tähenda iseenesest filiaali avamist direktiivi 92/49/EMÜ artikli 1 punkti b tähenduses, ja nõuete lahendamise eest vastutavat esindajat ei loeta üksuseks direktiivi 88/357/EMÜ artikli 2 punkti c tähenduses või üksuseks määruse (EÜ) nr 44/2001 ☒ tähenduses ☒.

↓ 2000/26/EÜ (kohandatud)

Artikkel 22

☒ Huvitisnõude menetlemine ☒

Liikmesriigid kehtestavad sobivate, tõhusate ja süstemaatiliste rahaliste või samaväärsete halduskaristustega tagatud kohustuse, mille tõttu kolme kuu jooksul alates kuupäevast, mil kannatanu esitas oma hüvitisenõude kas vahetult õnnetuse põhjustanud isiku kindlustusseltsile või tema nõuete lahendamise eest vastutavale esindajale,

- a) peab õnnetuse põhjustanud isiku kindlustusselts või tema nõuete lahendamise eest vastutav esindaja tegema põhjendatud hüvitisepakkumise juhtudel, kui vastutust ei vaidlustata ja kahju on kindlaks määratud, või
- b) peab kindlustusselts, kellele nõue on adresseeritud, või tema nõuete lahendamise eest vastutav esindaja andma põhjendatud vastuse nõudes esitatud punktidele juhtudel, kui vastutust ei võeta omaks või see pole selgelt kindlaks tehtud või kui kahju pole täielikult kindlaks määratud.

Liikmesriigid võtavad vastu sätted tagamaks, et kui kolmekuulise tähtaja jooksul pakkumist ei tehta, makstakse kannatanule kindlustusseltsi pakutud või kohtus määratud hüvitise summalt intressi.

Artikkel 23

Teabekeskused

1. Et võimaldada kannatanul hüvitist nõuda, rajab või volitab iga liikmesriik teabekeskuse, mis vastutab:

- a) järgmist teavet sisaldava registri pidamise eest:
  - i) nende mootorsõidukite registreerimisnumbrid, mille põhiasukoht on kõnealuses riigis;
  - ii) kindlustuspoliiside numbrid, mis kindlustavad nende sõidukite kasutamise direktiivi 73/239/EMÜ lisa punkti A liiki 10 arvatud riskide vastu, välja arvatud vedaja vastutus, ja juhul, kui kindlustuspoliisi kehtivusaeg on lõppenud, ka kindlustuse lõppemise kuupäev;
  - iii) kindlustusseltsid, kes kindlustavad sõidukite kasutamist direktiivi 73/239/EMÜ lisa punkti A liiki 10 arvatud riskide vastu, välja arvatud vedaja vastutus, ja vastavalt käesoleva direktiivi artiklile 21 selliste kindlustusseltside määratud nõuete lahendamise eest vastutavad esindajad, kelle nimed teatatakse teabekeskusele vastavalt käesoleva artikli lõikele 2;
  - iv) nimekiri sõidukitest, mille suhtes igas liikmesriigis kohaldatakse tsiviilvastutuskindlustuse nõude erandit vastavalt artikli 5 lõigetele 1 ja 2;
  - v) punktis iv) käsitletud sõidukite kohta:
    - vastavalt artikli 5 lõike 1 kolmandale lõigule määratud asutuse või organi nimi, kes vastutab kannatanutele hüvitise maksmise eest juhtudel, kui ei kohaldata artikli 2 lõike 2 punktis a ettenähtud korda, kui sõiduki suhtes kohaldatakse artikli 5 lõike 1 esimeses lõigus sätestatud erandit;

- organi nimi, kes kindlustab sõidukit liikmesriigis, kus on selle põhiasukoht, kui sõiduki suhtes kohaldatakse artikli 5 lõikes 2 sätestatud erandit;
- b) või selle teabe koostamise ja levitamise eest; ja
- c) isikute abistamise eest, kellele tuleb teatada punkti a alapunktides i—v osutatud teave.

Punkti a alapunktides i—iii osutatud teavet tuleb säilitada seitsme aasta jooksul pärast sõiduki registreerimise lõppemist või kindlustuslepingu lõppemist.

2. Lõike 1 punkti a alapunktis iii nimetatud kindlustusseltsid teatavad kõigi liikmesriikide teabekeskustele igas liikmesriigis vastavalt artiklile 21 määratud nõuete lahendamise eest vastutava esindaja nime ja aadressi.

3. Liikmesriigid tagavad, et kannatanul on seitsme aasta jooksul pärast õnnetust õigus saada oma elukohaliikmesriigi, sõiduki põhiasukoha liikmesriigi või õnnetuse juhtumise liikmesriigi teabekeskuselt viivitamatult järgmist teavet:

- a) kindlustusseltsi nimi ja aadress;
- b) kindlustuspoliisi number; ja
- c) kindlustusseltsi nõuete lahendamise eest vastutava esindaja nimi ja aadress kannatanu elukohaliikmesriigis.

Teabekeskused teevad omavahel koostööd.

4. Teabekeskus annab kannatanule sõiduki omaniku või tavalise juhi või registreeritud valdaja nime ja aadressi, kui kannatanul on õigustatud huvi seda teavet saada. Käesoleva sätte eesmärgil pöördub teabekeskus eriti:

- a) kindlustusseltsi poole, või
- b) sõidukiregistri poole.

Kui sõiduki suhtes kohaldatakse artikli 5 lõike 1 esimeses lõigus sätestatud erandit, teatab teabekeskus kannatanule vastavalt artikli 5 lõike 1 kolmandale lõigule määratud asutuse või organi nime, mis vastutab kannatanule hüvitise andmise eest juhtudel, kui ei kohaldata selle direktiivi artikli 2 punktis a ettenähtud korda.

Kui sõiduki suhtes kohaldatakse artikli 5 lõikes 2 sätestatud erandit, teatab teabekeskus kannatanule organi nime, mis kindlustab sõidukit riigis, kus on selle põhiasukoht.

↓ 2005/14/EMÜ art 4 punkt 5
(kohandatud)

5. Liikmesriigid tagavad, ilma et see piiraks nende lõigetest 1 ja 4 tulenevaid kohustusi, et teabekeskused annavad nimetatud lõigetes täpsustatud teavet artiklis 3 osutatud kindlustusega kaetud sõiduki põhjustatud õnnetuses osalejatele.

6. Lõigetest ☒ 1-5 ☒ tulenevate isikuandmete töötlemine peab toimuma kooskõlas siseriiklike meetmetega, mis on võetud vastavalt direktiivile 95/46/EÜ.

Artikkel 24

Hüvitusorganid

1. Iga liikmesriik asutab või volitab hüvitusorgani, mis vastutab artikli 20 lõikes 1 nimetatud juhtudel kannatanutele hüvitise maksmise eest.

Sellised kannatanud võivad esitada nõude oma elukohaliikmesriigi hüvitusorganile:

- a) kui kolme kuu jooksul alates kuupäevast, mil kannatanu esitas oma hüvitisenõude õnnetuse põhjustanud sõiduki kindlustusseltsile või selle nõuete lahendamise eest vastutavale esindajale, ei ole kindlustusselts ega tema nõuete lahendamise eest vastutav esindaja esitanud põhjendatud vastust nõude punktide kohta; või
- b) kui kindlustusselts ei ole määranud nõuete lahendamise eest vastutavat esindajat kannatanu liikmesriigis vastavalt artikli 20 lõikele 1; sel juhul ei tohi kannatanud esitada nõuet hüvitusorganile, kui nad on esitanud hüvitisnõude vahetult õnnetuse põhjustanud sõiduki kindlustusseltsile ja saanud kolme kuu jooksul alates nõude esitamisest põhjendatud vastuse.

Kannatanud ei tohi esitada nõuet hüvitusorganile, kui nad on algatanud kohtuasja vahetult kindlustusseltsi vastu.

Hüvitusorgan võtab meetmeid kahe kuu jooksul alates päevast, kui kannatanu esitab talle hüvitisnõude, aga lõpetab need meetmed, kui kindlustusselts või selle nõuete lahendamise eest vastutav esindaja annab seejärel nõudele põhjendatud vastuse.

Hüvitusorgan teatab viivitamatult:

- a) õnnetuse põhjustanud sõiduki kindlustusseltsile või nõuete lahendamise eest vastutavale esindajale;
- b) kindlustusseltsi poliisi välja andnud üksuse liikmesriigi hüvitusorganile;
- c) õnnetuse põhjustanud isikule, kui see on teada,

et ta on saanud kannatanult nõude ja vastab sellele nõudele kahe kuu jooksul pärast nõude esitamist.

See säte ei piira liikmesriikide õigust pidada kõnealuse organi makstavat hüvitist subsidiaarseks või mittesubidiaarseks ega õigust sätestada nõuete lahendamine kõnealuse organi ja õnnetuse põhjustanud isiku või isikute ja muude kindlustusseltside või sotsiaalkindlustusorganite vahel, kes peavad kannatanule seoses sama õnnetusjuhtumiga hüvitist maksuma. Liikmesriigid ei tohi lubada organil seada hüvitise maksmine sõltuvusse

käesolevas direktiivis sätestamata tingimustest, eriti sellest, kas kannatanu tõestab mingil viisil, et vastutav isik ei saa maksta või keeldub maksmast.

2. Hüvitusorganil, kes on maksnud kannatanule hüvitise tema elukohaliikmesriigis, on õigus nõuda hüvitisena makstud summa hüvitamist kindlustusseltsi poliisi andnud üksuse liikmesriigi hüvitusorganilt.

Viimasele organile lähevad üle kannatanu õigused õnnetuse põhjustanud isiku või tema kindlustusseltsi vastu niivõrd, kuivõrd kannatanu elukohariigi hüvitusorgan on maksnud hüvitist antud isiku- või varakahju eest.

Iga liikmesriik on kohustatud tunnustama seda regressiõigust, nagu selle näeb ette iga teine liikmesriik.

3. Käesolev artikkel jõustub:

- a) pärast liikmesriikide asutatud või volitatud hüvitusorganite vahel lepingu sõlmimist, mis käsitleb nende ülesandeid ja kohustusi ning hüvitamise korda;
- b) alates kuupäevast, mille komisjon määrab pärast seda, kui on tihedas koostöös liikmesriikidega kindlaks teinud, et selline leping on sõlmitud.

Artikkel 25

☒ Hüvitis ☒

1. Kui sõidukit on võimatu tuvastada või kui kahe kuu jooksul alates õnnetusest on võimatu kindlaks teha kindlustusseltsi, võib kannatanu taotleda hüvitist oma elukohaliikmesriigi hüvitusorganilt. Hüvitist makstakse vastavalt artiklite 9 ja 10 sätetele. Hüvitusorganil on siis artikli 24 lõikes 2 ettenähtud tingimustel nõue:

- a) kui kindlustusseltsi ei saa kindlaks teha: artikli 10 lõikes 1 ettenähtud garantiifondi vastu liikmesriigis, kus on sõiduki põhiasukoht;
- b) tuvastamata sõiduki puhul: artikli 10 lõikes 1 nimetatud garantiifondi vastu õnnetuse toimumise liikmesriigis;
- c) kolmandate riikide sõidukite puhul: artikli 10 lõikes 1 nimetatud garantiifondi vastu õnnetuse toimumise liikmesriigis.

↓ 2000/26/EÜ art 1 (kohandatud)

2. Käesolevat artiklit kohaldatakse õnnetuste suhtes, mille põhjustavad artiklitega 7 ja 8 hõlmatud kolmandate riikide sõidukid.

↓ 2005/14/EÜ art 5 punkt 4

Artikkel 26

Keskasutus

Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed, et lihtsustada nõuete lahendamiseks vajalike lähteandmete õigeaegset kättesaadavust kannatanutele, nende kindlustusandjatele või nende seaduslikele esindajatele.

Vajadusel tehakse igas liikmesriigis nimetatud lähteandmed elektrooniliselt kättesaadavaks keskses andmepangas ja nõudega seotud osapooltel on sinna juurdepääs nende selgesõnalisel nõudmisel.

↓ 2000/26/EÜ (kohandatud)

Artikkel 27

Karistused

Liikmesriigid kinnitavad karistused siseriiklike õigusnormide rikkumise eest, mille nad võtavad vastu käesoleva direktiivi rakendamiseks, ja võtavad vajalikud meetmed nende kohaldamise tagamiseks. Need karistused peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teatavad komisjonile ☒ võimalikult kiiresti ☒ kõik muudatused ☒ seoses sätetega, mis on vastu võetud käesoleva artikli kohaldamiseks ☒.

8. peatükk

☒ Lõppsätted ☒

Artikkel 28

☒ Siseriiklikud sätted ☒

1. Liikmesriigid võivad vastavalt asutamislepingule säilitada või kehtestada sätteid, mis on kannatanule soodsamad kui käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud sätted.
2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetavate siseriiklike põhiliste õigusnormide teksti.

Artikkel 29

Kehtetuks tunnistamine

Direktiivid 72/166/EMÜ, 84/5/EMÜ, 90/232/EMÜ, 2000/26/EÜ ja 2005/14/EÜ, mida on muudetud I lisa A osas loetletud direktiividega tunnistatakse kehtetuks; see ei mõjuta liikmesriikide kohustusi, mis on seotud I lisa B osas esitatud direktiivide ülevõtmise kohaldamise tähtaegadega.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile kooskõlas II lisas esitatud vastavustabeliga.

Artikkel 30

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümndal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 31

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

ILISA

A osa

Kehtetuks tunnistatud direktiiv koos muudatustega (artikkel 29)

Nõukogu direktiiv 72/166/EMÜ
(EÜT L 103, 2.5.1972, lk 1)

Nõukogu direktiiv 72/430/EMÜ
(EÜT L 291, 28.12.1972, lk 162)

Nõukogu direktiiv 84/5/EMÜ
(EÜT L 8, 11.1.1984, lk 17)

ainult artikkel 4

Euroopa Parlamendi ja nõukogu
direktiiv 2005/14/EÜ
(ELT L 149, 11.6.2005, lk 14)

ainult artikkel 1

Nõukogu direktiiv 84/5/EMÜ
(EÜT L 8, 11.1.1984, lk 17)

1985. aasta ühinemisakti I lisa IX osa punkt F
(EÜT L 302, 15.11.1985, lk 23)

Nõukogu direktiiv 90/232/EMÜ
(EÜT L 8, 19.5.1990, lk 33)

ainult artikkel 4

Euroopa Parlamendi ja nõukogu
direktiiv 2005/14/EÜ
(ELT L 149, 11.6.2005, lk 14)

ainult artikkel 2

Nõukogu direktiiv 90/232/EMÜ
(EÜT L 8, 19.5.1990, lk 33)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu
direktiiv 2005/14/EÜ
(ELT L 149, 11.6.2005, lk 14)

ainult artikkel 4

Euroopa Parlamendi ja nõukogu
direktiiv 2000/26/EÜ
(EÜT L 181, 20.7.2000, lk 65)

Euroopa Parlamendi ja nõukogu
direktiiv 2005/14/EÜ
(ELT L 149, 11.6.2005, lk 14)

ainult artikkel 5

Euroopa Parlamendi ja nõukogu
direktiiv 2005/14/EÜ

B osa

Siseriiklikku õigusesse ülevõtmise ja kohaldamise tähtajad
(artikkel 29)

Direktiiv	ülevõtmise tähtaeg	kohaldamise tähtaeg
72/166/EMÜ	31. detsember 1973	-
72/430/EMÜ	-	1. jaanuar 1973
84/5/EMÜ	31. detsember 1987	31. detsember 1988
90/232/EMÜ	31. detsember 1992	-
2000/26/EÜ	19. juuli 2002	19. jaanuar 2003
2005/14/EÜ	11. juuni 2007	-

II LISA

VASTAVUSTABEL

Direktiiv 72/166/EMÜ	Direktiiv 84/5/EMÜ	Direktiiv 90/232/EMÜ	Direktiiv 2000/26/EÜ	Käesolev direktiiv
Artikkel 1 punktid 1 - 3				Artikkel 1 punktid 1 - 3
Artikkel 1 punkt 4 esimene taane				Artikkel 1 punkt 4 alapunkt a
Artikkel 1 punkt 4 teine taane				Artikkel 1 punkt 4 alapunkt b
Artikkel 1 punkt 4 kolmas taane				Artikkel 1 punkt 4 alapunkt c
Artikkel 1 punkt 4 neljas taane				Artikkel 1 punkt 4 alapunkt d
Artikkel 1 punkt 5				Artikkel 1 punkt 5
Artikkel 2 lõige 1				Artikkel 4
Artikkel 2 lõige 2 sissejuhatavad sõnad				Artikkel 2 sissejuhatavad sõnad
Artikkel 2 lõige 2 esimene taane				Artikkel 2 punkt a
Artikkel 2 lõige 2 teine taane				Artikkel 2 punkt b
Artikkel 2 lõige 2 kolmas taane				Artikkel 2 punkt c
Artikkel 3 lõige 1 esimene lause				Artikkel 3 esimene lõik
Artikkel 3 lõige 1 teine lause				Artikkel 3 teine lõik
Artikkel 3 lõige 2 sissejuhatavad sõnad				Artikkel 3 kolmas lõik sisseyuhatavad sõnad
Artikkel 3 lõige 2 esimene taane				Artikkel 3 kolmas lõik punkt a

Artikkel 3 lõige 2
teine taane

Artikkel 4
sissejuhatavad
sõnad

Artikkel 4 punkt a
esimene lõik

Artikkel 4 punkt a
teine lõik esimene
lause

Artikkel 4 punkt a
teine lõik teine
lause

Artikkel 4 punkt a
teine lõik kolmas
lause

Artikkel 4 punkt a
teine lõik neljas
lause

Artikkel 4 punkt b
esimene lõik

Artikkel 4 punkt b
teine lõik esimene
lause

Artikkel 4 punkt b
teine lõik teine
lause

Artikkel 4 punkt b
kolmas lõik
esimene lause

Artikkel 4 punkt b
kolmas lõik teine
lause

Artikkel 5
sissejuhatavad
sõnad

Artikkel 5
esimene taane

Artikkel 3 kolmas
lõik punkt b

Artikkel 5 lõige 1
esimene lõik

Artikkel 5 lõige 1
esimene lõik

Artikkel 5 lõige 1
teine lõik

Artikkel 5 lõige 1
kolmas lõik

Artikkel 5 lõige 1
neljas lõik

Artikkel 5 lõige 1
viies lõik

Artikkel 5 lõige 2
esimene lõik

Artikkel 5 lõige 2
teine lõik

Artikkel 5 lõige 2
kolmas lõik

Artikkel 5 lõige 2
neljas lõik

Artikkel 5 lõige 2
viies lõik

Artikkel 6 esimene
lõik sissejuhatavad
sõnad

Artikkel 6 esimene
lõik punkt a

Artikkel 5 teine taane

Artikkel 5 viimased sõnad

Artikkel 6

Artikkel 7 lõige 1

Artikkel 7 lõige 2

Artikkel 7 lõige 3

Artikkel 8

Artikkel 1 lõige 1

Artikkel 1 lõige 2

Artikkel 1 lõige 3

Artikkel 1 lõige 4

Artikkel 1 lõige 5

Artikkel 1 lõige 6

Artikkel 1 lõige 7

Artikkel 2 lõige 1 esimene lõik sissejuhatavad sõnad

Artikkel 2 lõige 1 esimene taane

Artikkel 2 lõige 1 teine taane

Artikkel 2 lõige 1 kolmas taane

Artikkel 6 esimene lõik punkt b

Artikkel 6 teine lõik

Artikkel 7

Artikkel 8 lõige 1 esimene lõik

Artikkel 8 lõige 1 teine lõik

Artikkel 8 lõige 2

-

Artikkel 3 neljas lõik

Artikkel 9 lõige 1

Artikkel 9 lõige 2

Artikkel 10 lõige 1

Artikkel 10 lõige 2

Artikkel 10 lõige 3

Artikkel 10 lõige 4

Artikkel 13 lõige 1 esimene lõik sissejuhatavad sõnad

Artikkel 13 lõige 1 esimene lõik punkt a

Artikkel 13 lõige 1 esimene lõik punkt b

Artikkel 13 lõige 1 esimene lõik punkt c

Artikkel 2 lõige 1 esimene lõik viimased sõnad		Artikkel 13 lõige 1 esimene lõik sissejuhatavad sõnad
Artikkel 2 lõige 1 teine ja kolmas lõik		Artikkel 13 lõige 1 teine ja kolmas lõik
Artikkel 2 lõige 2		Artikkel 13 lõige 2
Artikkel 3		Artikkel 12 lõige 2
Artikkel 4		-
Artikkel 5		-
Artikkel 6		-
	Artikkel 1 esimene lõik	Artikkel 12 lõige 1
	Artikkel 1 teine lõik	Artikkel 13 lõige 3
	Artikkel 1 kolmas lõik	-
	Artikkel 1a esimene lause	Artikkel 12 lõige 3 esimene lõik
	Artikkel 1a teine lause	Artikkel 12 lõige 3 teine lõik
	Artikkel 2 sissejuhatavad sõnad	Artikkel 14 sissejuhatavad sõnad
	Artikkel 2 esimene lõik	Artikkel 14 punkt a
	Artikkel 2 teine lõik	Artikkel 14 punkt b
	Artikkel 3	-
	Artikkel 4	Artikkel 11
	Artikkel 4a	Artikkel 15
	Artikkel 4b esimene lause	Artikkel 16 esimene lõik

Artikkel 4b teine lõik		Artikkel 16 teine lõik
Artikkel 4c		Artikkel 17
Artikkel 4d	Artikkel 3	Artikkel 18
Artikkel 4e esimene lõik		Artikkel 19 esimene lõik
Artikkel 4e teine lõik esimene lause		Artikkel 19 teine lõik
Artikkel 4e teine lõik teine lause		Artikkel 19 kolmas lõik
Artikkel 5 lõige 1		Artikkel 23 lõige 5
Artikkel 5 lõige 2		-
Artikkel 6		-
	Artikkel 1 lõige 1	Artikkel 20 lõige 1
	Artikkel 1 lõige 2	Artikkel 20 lõige 2
	Artikkel 1 lõige 3	Artikkel 25 lõige 2
	Artikkel 2 sissejuhatavad sõnad	-
	Artikkel 2 punkt a	Artikkel 1 punkt 6
	Artikkel 2 punkt b	Artikkel 1 punkt 7
	Artikkel 2 punktid c, d ja e	-
	Artikkel 4 lõige 1 esimene lause	Artikkel 21 lõige 1 esimene lõik
	Artikkel 4 lõige 1 teine lause	Artikkel 21 lõige 1 teine lõik
	Artikkel 4 lõige 1 kolmas lause	Artikkel 21 lõige 1 kolmas lõik
	Artikkel 4 lõige 2 esimene lause	Artikkel 21 lõige 2 esimene lõik

	Artikkel 4 lõige 2 teine lause	Artikkel 21 lõige 2 teine lõik
	Artikkel 4 lõige 3	Artikkel 21 lõige 3
	Artikkel 4 lõige 4 esimene lause	Artikkel 21 lõige 4 esimene lõik
	Artikkel 4 lõige 4 teine lause	Artikkel 21 lõige 4 teine lõik
	Artikkel 4 lõige 5 esimene lause	Artikkel 21 lõige 5 esimene lõik
	Artikkel 4 lõige 5 teine lause	Artikkel 21 lõige 5 teine lõik
	Artikkel 4 lõige 6	Artikkel 22
	Artikkel 4 lõige 7	-
	Artikkel 4 lõige 8	Artikkel 21 lõige 6
	Artikkel 5 lõige 1 esimene lõik sissejuhatavad sõnad	Artikkel 23 lõige 1 esimene lõik, sissejuhatavad sõnad
	Artikkel 5 lõige 1 esimene lõik punkt a sissejuhatavad sõnad	Artikkel 23 lõige 1 esimene lõik punkt a sissejuhatavad sõnad
	Artikkel 5 lõige 1 esimene lõik punkt a alapunkt 1	Artikkel 23 lõige 1 esimene lõik punkt a alapunkt i
	Artikkel 5 lõige 1 esimene lõik punkt a alapunkt 2	Artikkel 23 lõige 1 esimene lõik punkt a alapunkt ii
	Artikkel 5 lõige 1 esimene lõik punkt a alapunkt 3	Artikkel 23 lõige 1 esimene lõik punkt a alapunkt iii

	Artikkel 5 lõige 1 esimene lõik punkt a alapunkt 4	Artikkel 23 lõige 1 esimene lõik punkt a alapunkt iv
	Artikkel 5 lõige 1 esimene lõik punkt a alapunkt 5 sissejuhatavad sõnad	Artikkel 23 lõige 1 esimene lõik punkt a alapunkt v sissejuhatavad sõnad
	Artikkel 5 lõige 1 esimene lõik punkt a alapunkt 5 alapunkt i	Artikkel 23 lõige 1 esimene lõik punkt a alapunkt v esimene taane
	Artikkel 5 lõige 1 esimene lõik punkt a alapunkt 5 alapunkt ii	Artikkel 23 lõige 1 esimene lõik punkt a alapunkt v teine taane
	Artikkel 5 lõige 1 teine lõik	Artikkel 23 lõige 1 teine lõik
	Artikkel 5 lõiked 2, 3 ja 4	Artikkel 23 lõiked 2, 3 ja 4
	Artikkel 5 lõige 5	Artikkel 23 lõige 6
	Artikkel 6 lõige 1	Artikkel 24 lõige 1
	Artikkel 6 lõige 2 esimene lõik	Artikkel 24 lõige 2 esimene lõik
	Artikkel 6 lõige 2 teine lõik esimene lause	Artikkel 24 lõige 2 teine lõik
	Artikkel 6 lõige 2 teine lõik teine lause	Artikkel 24 lõige 2 kolmas lõik
	Artikkel 6 lõige 3 esimene lõik	Artikkel 24 lõige 3
	Artikkel 6 lõige 3 teine lõik	-

Artikkel 9

Artikkel 7

Artikkel 7

Artikkel 6a

Artikkel 7
esimene, teine ja
kolmas lause
ning
sissejuhatavad
sõnad

Artikkel 7
punkt a

Artikkel 7
punkt b

Artikkel 7
punkt c

Artikkel 8

Artikkel 9

Artikkel 10
lõiked 1 - 3

Artikkel 10
lõige 4

Artikkel 10
lõige 5

Artikkel 11

Artikkel 12

Artikkel 13

Artikkel 26

Artikkel 25 lõige 1
sissejuhatavad
sõnad

Artikkel 25 lõige 1
punkt a

Artikkel 25 lõige 1
punkt b

Artikkel 25 lõige 1
punkt c

-

-

-

Artikkel 28 lõige 1

Artikkel 28 lõige 2

Artikkel 29

Artikkel 30

Artikkel 27

Artikkel 31

I lisa

II lisa